

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Holyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 18.

Inség-munkák.

(K. Ö.) A kedvezőtlen gazdasági viszonyok arra indították a kormányt, hogy inség-munkákkal enyhítse a munkások sorsát. A kereskedelmi miniszter erre a célra 400 ezer korona póthitelt kér a törvényhozástól, mely egyhangulag meg is szavazta ez összeget, sőt hajlandó e célra többet is áldozni.

A baj különösen a felvidéki vármegyékben igen nagy. Bereg, Máramaros, Ugocsa, Zemplén vármegyékben napirenden van a kivándorlás. És a legnagyobb baj nemcsak az, hogy ezren és ezren szakadnak el végleg a hazától, hanem baj az is, hogy népünknek nem mindenkor leggyengébb elemei fognak vándorbotot a kezökbe, hanem a legderekabbak, a legmegbízhatóbbak. Csak hogy ha a kormány közgazdasági, nemzetiségi és szociálpolitikai szempontból fontos mozgalomnak tartja a kivándorlást, akkor ennek ellensúlyozására nem elég az inségenyhítő akció, hanem ide oly közgazdasági és szociálpolitika kell, mely mindenki részére munkakört és megélhetést biztosít. Nem vagyunk mi annyian, hogy egyik a másik szájából kivegye a kenyeret, hanem a munkaalkalom hiányzik, nemcsak a mezőgazdasággal foglalkozóknak, hanem az ipari munkásoknak is, mint azt a munkaközvetítő hivatal adatai megdöbbenően bizonyítják.

A kormánynak kétségkívül kötelességét

képezi, hogy segítsen ott, a hol a gazdasági viszonyok elfajulása a közérdeket fenyegetik. Inségenyhítő akciókkal azonban a bajon csak ideiglenesen lehet segíteni. Mert utóvégre azokban a megyékben, a hol inség-munkákkal segítünk, a jövőben a lakosság legnagyobb része csak úgy jut munkához, ha a jövő év kedvező gazdasági eredményével végződik. Van-e erre kilátás? Alig lehet azt remélni, hogy egy pár esztendő alatt oly gyökeresen megváltozzanak a viszonyok, hogy télen át is foglalkoztatni tudjuk munkásainkat. És ha nem, akkor folytonos inségenyhítő akciókra lesz szükség.

A ki ismeri az ország gazdasági viszonyait, az képet alkothat magának arról, hogy mily gazdasági állapotok uralkodhatnak azokban a megyékben, hol a kormány sürgős segély-akciót tart szükségesnek, mikor a mi nézetünk szerint az ország legnagyobb részében olyanok a viszonyok, hogy a nemzeti munkaerő egy fektélyes része paragon hever és ennek következtében éheznek. Egyik része, mert nem tanulta meg a téli munkát, másik része, mert hiányzik a munkaalkalom. A gazdasági házi ipar alig hogy fejlődésnek indult, a kik foglalkoznak vele, azok munkájukat értékesíteni nem tudják. A társadalom, mely maga is erőtlenség és gyenge, a házi ipar termelésére, ennek fejlődésére és értékesítésére befolyást alig tud gyakorolni. Az iparfejlesztési akció is a társadalom erőtlenségén török meg.

A ki dolgozni akar, a tél beálltával a városba húzódik. De az ipar és minden-

féle foglalkozás pang. Nemcsak a falusi elemekből megszorodott, de a rendes munkásait sem tudja foglalkoztatni. Mily állapotok ezek! Öszintén csodálkozunk azon, hogy télviz idején, nemcsak az idén, de már több esztendőn át nagyobb szociális emóciókról nem kell beszámolnunk. Tartunk azonban tőle, hogy a hurmár a végtelenségig van feszítve. Az éhes gyomor rossz tanácsadó. Tulajdonosát nem kell izgatni, hogy erőszakosságra vete-medjék. Pedig nálunk az izgatók sem hiányzanak. Az egyes veszélyeztetett pontokon inség-munkálatokat eszközöltetni, pillanatnyi segélynek jól beválik, de radikális orvosság jellegével nem bír és e mellett fokozza az étvágyat. Pedig beh soknak az éhségét kellene csillapítani.

Az osztrák szociáldemokraták nem régen tartottak kongresszust. Határozatilag kimondták, hogy egész szervezésüknek nincsen sulya, ha zászlójuk mellé nem sorakoznak a mezőgazdasággal foglalkozó existenciák. Ezeket minden áron meg kell hódítani.

Ebből tanulhatnánk. Még mindig agrár állam vagyunk. A mezőgazdasággal foglalkozók számához képest elenyésző csekély az ipari munkások száma. Ezeket pedig a szociálisták már elvtársakká tették, óvjuk a veszedelmes maszlagtól a mezőgazdasággal foglalkozókat, akkor nem kell attól tartanunk, hogy az ország szociálista megrázkódtatásoknak lesz állandó színhelye.

Ezt azonban csak úgy fogjuk elérni, ha az ország jellegének megfelelő gazda-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A vampyrasszony.

Irtó: Szabó Iloncz.

Nagy társaságban tülünk az oszlopos, tágas verandán. A kilátás a fogarasi hegyeken vesztegelt; a völgyből kristályvízű hegyipatak kedves csacsogása szállt hozzánk szellőszárnyakon. Még jól benn voltunk az édes meleg nyárban, minek haláláért olyan sokat busong a szív s vele együtt az egész természet... Meguntuk a szobák hamar felmelegedő levegőjét, hol ásitva, szóltanul szemléltük az ismerős butor-darabokat: hát kiverődöttünk a verandára. Elég tágas volt arra, hogy kisebb-nagyobb csoportokra oszolva, egymástól távolabb vagy közelebb, mindenki annak körébe vonuljon, kivel legjobban érezte magát. Eleinte — Isten tudja miért? — nagyon csendesen voltunk; talán a táj fenséges szépsége tett merengővé mindannyiunkat. De felocsudva apathiánkból, nemsokára a kisebb-nagyobb kolóniák mind élénkebb, hangosabb társalgása kedves chaoszba vegyült.

Az a játszi, enyelgő szellőcske, ami lágy, pihés szárnyakon egy kis jótékony körutra indult a hűs, árnyas, virágos völgyből: ki tudja, mily pajzanságokat sugdosott a verandát befutott klematisnak? — A kedves, szép kék virágok mintha némi megbotránkozással bólogattak volna; míg a zöld levélkék halk zizegő

nevetéssel borultak egymásra. Megneszelve a nyitott ablakot pajkos könnyedséggel besurrant: jölesőleg libegtetve meg magas gallérú, csipkés nyakkendőös ingblouzainkat. S mivel az ilyen állig begombolt pedanteriával valami indiszkrét-cziót elkövetni ő képtelen: kicsit haragosan dörmögve állt odébb. Hamis taktikával közeledik ismét: szeretettel körülsimogatva arcainkat, áradozunk kedvessége előtt s ime ezalatt gyöngéd rakoncátlanokodással szétzilálta gondos frizuránkat; minek alapos helybenhagyása után: nesztelenül künn termett a csintalan. Ah, ez volt a bosszu az előbbi felsülésért; de a dorgatórium elől megszökött az urfi. Ami szép, felbodrozott froufrounk minő költőiesen rendetlen állapotba jutott. Pedig mindegyikünk feje kész reklám volt egy fogarasi ékesszavu hajművész dícsőítésére. Mert hát: »irigylendően és kintuntóleg fognak festeni nagyságtok az éj sápadt holfényében. A pesti urak hódolattal telarokott szívük összes tartalmát nagyságtok lábainál fogják kitíríteni.« mondá Czikornya ur Anni asszony előtt. Persze a hajművész ur bámulata csakis Anni asszonyt illethet, mert az ő óhajára czi-táltattuk ki fogarasi fényes üzletéből és adtuk meg neki azt a szabadságot, hogy simán fénylő hajszálainkat meleg sütővasával tetszése szerint összenyomorithassa. Mert készülendők valánk az alkonyat szépségében utnak indulni egy holdfényes esti kirándulásra és Anni asszonnyal együtt mi többiek is jól akartunk festeni. És a frizurák végzete, mily hamar kerülgeté a mi kidiszított hajzatunkat.

Amint Anni asszony kétségbeesett kiáltása elhangzott: a kis dezentor jónak látá elillanni. Sorra csókosva a színes kelyhű, édes illatu virágokat, mire éppen rendbeszedtük szétzortlott hajfürteinket: a másik oldalon ismét besuhant egy kis frissebb pajkoskodásra. Lágyan susogó nevetéssel bogozta a költőpamutot a gyorsan járó tük közzé, mik a Somorjay néni kezében örökösön motollálnak. A szemfüles észrevette Szerepy doktort is, ki egy nyugalmazott egyetemi tanár felséges kényelmével süppedt bele a Somorjay bácsi karosszékebe és boldog elmélyedésben újságot olvasott. Szörnyen érdeklődve a vezércikk iránt, melynek ügyestollu írója a körorvosok érdekében ütötte a vasat... Enyelegve zörgette kezében az újságlapot, majd czvikkeréhez verdesve oktatógató az ettiketre; hogy egy jőnevelésű uriembernek, ha véletlenül egyetemes orvostudor is, nem illik ilyen disztigvált, szép társaságban a saját kényelmes passzióinak élni.

Odébb a klematis behajló lombja alatt két édes gyermek tül, bohó semmisségeket sugdosva egymás fülébe. A klematis kék virága bájosan pihent meg a lányka selymes szőke hajfürtein. Olykor meg-megrebbenve tekintettek széjjel: nem hallotta-e meg valaki szívük édes titkának egy-egy bájosan naiv, talán hangosabb, vallo-mását? — Édes megnyugvással magyarázták tovább egymásnak a képeslapokra irt szerelmes csacsiságoknak rejtett, titkos értelmét.

Pedig, ha tudnák, hogy a velők szemközt

sági politikát folytatunk, mert akkor bizonyára kevesebb munkáskéz marad telenül a télen át, a mi ha teljesen nem is zárja ki az inségenyhítő akciókat, de bizonyára kizárja azokat oly gazdasági években, mint az idej, mikor tiszteséges termés mellett is rossz gazdasági évvel kell számolnunk. Mert nem a termés volt rossz, hanem az értékesítési viszonyok tühretlenek. A mi százazreket az inségmunkálatokra költünk, azt az üzérkedési szellem láthatatlan csápjai szitták ki az ország véreből.

A kereszt ügye az egyetemen.

A budapesti tudomány egyetem tanácsa minapi határozatával tudvalevőleg visszautasította az egyetemi ifjuságnak a kereszt alkalmazására vonatkozó kérését. Az egyetemi tanács döntéséről az ifjuságot a kultuszminiszterium fogja értesíteni, amelyhez az ifjuság kérvényét intézte. A kereszt ügye azonban még ezzel nem nyert végleges elintézését. Mint a »Hircsarnok« jó forrásból értesül, az ifjuság kérelmét pártoló *hittudományi és jogi kar nem hagyja annyiban a dolgot*. Most a tanárok körében indult meg mozgalom az iránt, hogy a régi jogállapot visszaállítására és ezzel kapcsolatban a keresztnek az aulában és a szenátus termében való alkalmazására kezdeményező lépést tegyenek.

Az esztergomi főispáni szék.

Kruplanicz Kálmán esztergomi főispán haláláról tegnap adtunk hírt s ma már utódjáról van szó. Hir szerint Kruplanicz utódjának a főispáni székre gróf Mailáth György van kiszemelve.

TAJÉKOZTATO.

Decz. 19. Megyegyűlés d. e. 9 órakor.

Decz. 19. A gazdasági egyesület ülése d. u. 8 órakor.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, decz. 18.

Utolsó ülést tartott ma a Ház a karácsonyi szünet előtt. Az öreg Lakatos Miklós bácsi az öreg honvédek kriszkindliben akarta még részesíteni és a miniszterelnökség budgetje tárgyalásán hazafias, lelkes beszéd kíséretében a 48—49-es rokkant honvédek nyugdíjának emelését indítványozta. A miniszterelnök azonban nem volt hajlandó megtenni ezt a kívánságot és a többség az indítványt leszávazta, pedig Kossuth Ferencz is szóval, a néppárt pedig szavazatával támogatta Lakatost.

Volt szűzbeszéd is. Széchenyi Gyula gróf a király személye körüli miniszter mondotta. Csávolszky Lajos ugyanis keményen megkritizálta a király személye körüli minisztert, nem magát a személyt, hanem az állást, mert ennek az állásnak a betöltője nem azt tekinti feladatának, hogy nemzetet és a királyt közel hozza egymáshoz, hanem, hogy udvaronc legyen. Erre fölállt Széchenyi Gyula gróf és kijelentette, hogy ha valamiért, hát szókimondásért hivatották meg állására. Tartottez a szűzbeszéd egy ötöd perczig.

Még Buzáth interpellált egy tanító ügyében és a Ház üléseit elnapolták január 14-ig.

Dániel Gábor elnököl és kijelenti, hogy sürgős interpellációt jelentettek be.

Az inséges munkáról szóló törvényjavaslatot harmadszor való olvasásban elfogadják.

A 48-as honvédek nyugdíja.

A költségvetés tárgyalásában a miniszterelnökség tárczájánál a 48-as honvédek nyugdíja kapcsán Lakatos Miklós köszönetet mond a miniszterelnöknek, hogy Bánffyval ellentétben a ki a honvéd igazolást magának foglalta le, visszaadta ezt a jogot a honvéd-egyesületnek. Kevés azonban a napi husz fillér nyugdíj és arra kéri a miniszterelnököt, hogy a kereset képtelen rokkant honvédek sorsán javítson. Az a napi husz krajczár csak koldus alamizsna. Hálátlan ez a kor. A szegény honvédet éhen hagyja veszni, Kossuthot kiközösíti és Deák Fe-

rencznek sem jut annyi a hálából, hogy a tulajdon oldal, mely apostolának hirdeti, halottak napján legalább egy koszorút tenne sirjára. Hiszen nem lenne csoda, ha az öreg honvéd elátkozná azt a napot, mikor fegyvert fogott hazája védelmére, látva, hogy hazája ellenségei nyugdíjban részesülnek. Meghajlik Fejérváry báró előtt, mert az, a kit fekete-sárgának tartott, több magyar érzéket tanusított, mint az állítólag magyar sovíniszta. Mert Fejérváry igazán kitűnő ellátásban részesíti a menedékház honvédeit, míg ellenben Bánffy megtagadta a nyugdíj emelését. Pedig, ime itt van Olaszország példája, mely a Garibaldi alatt szolgált magyaroknak kitűnő nyugdíjat ad. Vajjon gondoskodunk-e mi a lengyel légió tagjairól vagy a bécsi aulistákról? Dehogy, hiszen a saját rokkant honvédeink is éhen vesznek. Miért nem ünnepli Tisza Kálmán avval 70-ik születése napját, hogy egy évi penziócskáját az öreg honvédeknek szenteli? Határozati javaslatot nyújt be, hogy a Ház utasítsa a kormányt, hogy a 48—49 diki keresetképtelen honvéd közharczosok és altisztek nyugdíját úgy megjavítsa, hogy megélhessenek belőle. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Kossuth Ferencz: A honvédek nélkül se jelene, se jövője nem lenne a hazának. Nem Deák, hanem ezek a rongyos honvédek szereztek meg a jelent is. Szíve melegségével hozzájárul Lakatos javaslatához. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: Ó Felsőge azzal a magasztos ténnyel, hogy a koronázási ajándékot a 48-as honvédeknek ajándékozta, utat mutatott a magyar társadalomnak. A társadalom és törvényhozás követte is ezt az utmutatást. Szabályok vannak e tekintetben és a szóló tulmenve azon a határon, melyben elődei a szabályokat kezelték, lehető liberálisan járt el. Évente egy is sokkal nagyobb összeget fordítanak erre a célra, mint előírányozva van, bizzék meg a Ház a kormány jóindulatában és kéri a szóló, fogadja el a Ház változatlanul a tételt. (Zaj a szélsőbalon.)

A Ház a tételt elfogadja és Lakatos javaslatát, melyre a szélsőbal és a néppárt szavaz, elveti. (Zaj. Felkiáltások: Nem engedik Bécsből!)

A szókimondó miniszter.

A király személye körüli miniszterium költségeinél Csávolszky Lajos azt mondja, hogy a miniszteriumnak a királynak és nemzetnek egymáshoz közel hozása lenne feladata. De ezt a feladatot a miniszterium nem teljesíti. A királyt idegenek veszik körül és a mi-

ülő nagy erős fekete asszony minden sutlogó szavukat felfogja s látnák, amint szárazon égő fekete szeméit vad lángolással függeszti rajtok; egymás közelségétől kigyult, piros arcuk el-sáppadna és az elfojtott — talán csak sejtett vágyaktól remegő testük a félelemtől reszketne.

Csak a szeme volt áruló Anni asszony-nak, egyébként nyugodt fölényvel s szinte hangosan, kérkedőn kaczerkodott a mellette ülő Úrkül-Ghyllenband ezrebeli délczeg kapitány-nal. Ez azt hitte, hogy a karbunkulus szemek-et az ő tüzes ostroma nyujtotta fel. Nem látta, hogy az a veszedelmes, égő szempár annak a szemközti ülő szelid fiúnak szép arczáról issza fel mohó vágygyl a piros, egészséges vért. — Merészen közel hajolt az asszonyhoz, hogy lehellete a szabályosan metszett, kigyult arcba csap. Anni asszony felkaczagott hosszan csengő, ideges nevetéssel. Gondosan ápoltt szép kezét a tiszt vállára téve, olyan édesen bugó, szerelmeskedő asszony hangon szólt:

— Ah! mein lieber Hauptmann! — s tovább csengett ideges nevetése.

A kapitány fejét lehajtva, mig tekintetével az asszony tekintetét kereste: forró ajkait rányomta a puha, meleg kézre, mely vállán nyugodott. Az asszony megcsókolt keze végigsiklott hirtelen a selymes bajuszon, de szeméi szinte hipnotizálni akarták azt a kis párjával édesen turbékoló, galamblelkű fiut.

Neki nem kellett csak az a sokat hódított szép Don Juan, aki miatt a bécsi asszonyok is irigységgel iparkodtak kegyeibe jutni.

Az művész a szerelem játékában s már ideig-óráig meghódolt. Neki az a bájoson ügyetlen dilettáns kell, aki még csak most tanulja festgetni a szerelem délibabos képeit. Lángoló, szilaj vérevel akarná felgyújtani annak a mély érzésű gyermekembernek csendesesen keringő vé-rét. Hogy az ő lobogó lánggal égő vére perzselje össze a lelkét; hogy izzó, susterdő vérrrel szomjazza, epedje az ő forró csókjait, ölelését. Irigyelte annak a két gyermeknek egyszerű, tiszta boldogságát: szét akarta tépni azt az egymásraboruló gyönyört, ártatlan két virágot. Az egyiket hervadásba dobni, a másikat össze-égetni.

Éhes vére, mely bár áldozatainak kiszivott vérevel táplálkozott, sohasem tudott jóllakni; követelte azt a fiut. S ő föltette magában, hogy az övé lesz? bár szíve beégjen e hamis szerelembe. Mig a vampyrasszony — Szerepy doktor szerint — egészséges fogait csattogatva, mutatja, hogy harapásra is van eszköze, nevetve kaczerkodott daliás lovagjával, addig éhes vére szötte tovább a csuf intrikát . . .

Az ármányos szelű leszórt a szerelme-sek előtt álló asztalkáról a képeslapokat, közülök egy pár az asszony lábaihoz hullt. Biborbagyult arczczal hajlott utánuk és élelmes tekintetével pillanat alatt kiszedte tartalmukat. Kezében tartva őket, szeme a fiu arczán: írónikus kaczagása csengett végig a verandán. A nyitott ajtón behallatszott az ebédlöbe, hol két bennrekedt lélek impressziók gyűjtésén fáradozott. Az egyik Haty főszolgabíró, igazi magyar típus, minden chauvinszerű alluerőktől ment

hazafias szellem. Ő a kalauz. A másik Kerecsényi, gentrygyerekből vedlett budapesti újságíró. Ez a jó humoru íróember éppen azt magyarázta Hatynak, hogy: ha ott fön a sima aszfalton téma után kutat, mily pompásan kisegítik majd a vidéki reminiscenciák. Milyen kényelmes lesz majd az ablakból élvezett festői tájképet fölhasználni novellakeretnek. Beállit egy vagy két embert főszereplőnek, néhányat statisztának, összegabalyítja őket és kész egy hatásos novella; amiért a pesti asszonyok . . .! Hajh, azok az asszonyok! Ők azok, a czél és a végzet örökké.

Javában dicsekedett a pesti asszonyok kegyével s egyszerre csak becsengett a szobába a gunyos asszonyi kaczagás. Mint mikor valami csintalan iskolás gyerek hirtelen, csak egy futtában megnyomja a kapu villanyos-gombját, minek ideges, gyors csilingelésére bosszusan, büntetésre készen, mennek ki a házbéliek. De már akkor az a siető rakon-czátlan kis kéz talán a tizedik háznak a csend-jét zavarta fel. — Kerecsényi szavaival: Haty olyan abnormális gyorsasággal repült a verandára, mire két lábbal megáldott ember képtelen. A pesti aszfaltot lassu tempóban méregető, megszibadt izmu lábak ilyet produkálni nem tudnak. Ilyen pesti kényelmű embert nyilván csak a széke alatt felrobbanó bomba kényszeríthet hasonló megindulásra. Hiszen az újságíróknak is kell futni néha, de mire jó a gummiradler, meg a villamos.

(Vége köv.)

nisztérium semmit sem tesz, hogy ezek rossz tanácsadását ellensúlyozza. Világosítsa fel ez a miniszter a királyt, hogy ugyanaz az érzés emel szobrot az aradi vértanúk Kossuth Lajosnak, mely Erzsébet királynénak: a hazafiság érzése. Szókimondó legyen a király személye körüli miniszter és ne udvaronc.

A Ház a tételt megszavazza.

Széchenyi Gyula gróf a király személye körüli miniszter. Ha valami arra az állásra képesítette, melyre meghívták, csak az lehetett, hogy egész életében *szókimondó* volt.

A kisebb tárgyakat ezzel letárgyalták.

A Ház az elnök indítványára kimondta, hogy január 14-dikéig ülést nem tart. A szünet után a Ház a *belügyi* költségvetést tárgyalja.

Egy tanító nyomorban.

Buzáth Ferencz ezután megteszi interpellációját.

Egy szegény tanító, **Ferenczy Kálmán**, Zalamegye, Kerecsény községbeli tanító ügyben interpellált, a ki nem tud fizetéséhez jutni és ezért nagy nyomorban tengődik.

Az interpellációt kiadják a belügyi és valóság- és közoktatásügyi miniszternek.

Az elnök boldog ünnepeket kíván a Ház tagjainak és ezzel az ülés véget ért.

Nagyvárad világitása.

Alig van fontosabb kérdése Nagyvárad városának, mint a világitás kérdésének a megoldása. Hosszu 27 év a tanúsága, hogy a fenálló gázszerszabásban mennyire ki van szolgáltatva a város egy vállalatnak. Elérkezett az idő, hogy a multakon okulva, a jövőre akként biztosítsuk a város köz- és magánvilágitását, amiként azt a közérdek kívánja.

A város közvilágitási bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán, amelyen tárgyalás alá vették a nagyvárad légszergyár választást a szűkebb bizottság által hozzá intézett kérdőpontokra.

Ettől eltekintve, a tanácskozás olyan természetű volt, hogy a város érdeke kívánja annak elhallgatását. A polgármester azonban a tanácskozás folyama alatt azon kijelentést tette, hogy a lapok miatt a közvilágitás ügyében a város ki lesz játszva. — Ösmert a polgármesternek a nyilvánosság s így a lapok iránti ellenszenv, azt azonban nem állíthatja, hogy bármely dolgról közleményt hoztak volna a lapok, amelynek a város érdekében leendő elhallgatására felszólítottak.

Különben nagyon is struccz politika az, ha azt hiszi a polgármester, hogy ilyen dolgot csak a lapokból tudhatnának meg azok, akiknek érdekében áll, hogy arról tudomást szerezzenek.

Különösnek találjuk továbbá, hogy a közvilágitási bizottságban nincsen benne **Komlóssy József** gazd. tanácsnok, aki hosszu időn át foglalkozott a kérdéssel s legalaposabban tanulmányozta Nagyvárad közvilágitásának ügyét. Talán tulságos önálló felfogása van ez ügyben — mint más dolgokban is — és ez nem tesz némielyeknek?!

A tanácskozás lefolyásáról a következőket adjuk:

Bordé Ferencz tanácsnok elnökölt; jelen voltak: **Mezey Mihály**, **Bozóky Béla**, **Guttman József**, **Busch Dávid**, dr. **Berkovits Ferencz**, **Kappel György** és **Lovass Zsigmond**.

Bordé Ferencz elnök előterjesztette, hogy a kiküldött szűkebb bizottság érintkezésbe lépett a gázgyár képviselőivel s megállapodott azokban a kérdésekben a melyekre választ kért a gázgyártól.

Ezeket a kérdéseket már ismertettük.

A gázgyár december hó 15-én betérjesztette a kérdésekre adott választát.

A gázgyár memoranduma.

A gázgyár által betérjesztett memorandum egyenkint sorolja fel a kérdéseket s mindjárt megadja rá a választ.

Az elején a város azon kívánságával szemben, hogy a kizárólagosság mellőztessék, kéri a magánvilágitásnál a kizárólagos jogot, mert az kivihetetlen, hogy olcsó közvilágitás mellett a magánvilágitásnál szabad verseny legyen. A gázgyár nem hozhat évi 48000 korona áldozatot rekonponzáció nélkül. Ezért a törvényhatóság elhatározásánál csak két irány lehet, vagy szabad verseny a magánvilágitásnál és napi árak mellett a közvilágitás, — vagy olcsó közvilágitás és a magánvilágitásnál a kizárólagos jog. A gázgyár azt reméli, hogy az utóbbit fogadja el Nagyvárad városa.

Ezután a kérdések mellőzésével, a következőket tartalmazza a gázgyár beadványa:

Mi a légszercsőhálózatot az egész város területére vagyis mintegy 43856 méter hosszal a magunk költségén kiterjeszteni, *nem vagyunk hajlandók* és pedig következő okokból:

a) Ezen kiterjesztés minden kilátás nélkül annak rentabilitására, igen nagy tőkének befektetését igényelné; nevezetesen:

A 43856 méter hosszú főcső-hálózat különböző dimenziókban, átlag 8 koronával számítva kerülne 350.848 koronába;

az ezen hálózathoz tervezett új 1200 utcái lámpa, kartartókkal, oszlopokkal itt-ott vaskandelaberekkel és mellék vezetékekkel (Zuleitung) kerülne — átlag 110 koronával számítva 132.000

a csőhálózatnak ily nagy mérvű kiterjesztése folytán a jelenleg létező főcsöveket részben megnagyobbítani kellene, a mi legkevesebbet számítva 20.000

korona — s így összesen a kiterjesztés 502.848

korona költséget illetve újabb befektetést igényelné; — pedig ezen összegbe azon kiadások nincsenek is befoglalva, melyeket a gázgyári készülékek megnagyobbítására és kibővítésére — a csőhálózat ily nagy mérvű kiterjesztése következtében — okvetlenül fordítanunk kellene.

A közvilágitás ára pedig oly alacsony, hogy jelenleg is veszteségünk van rajta, mely veszteségünk a második időszak ára mellett, tetemesen, mintegy 48.000 koronára évenként növekednék; — minélfogva mi a légszercsőhálózatnak az egész város területére saját költségünkön való kiterjesztésére semmi esetre sem vállalkozhatunk, hacsak a tekintetes városi törvényhatóság arra nem határozná el magát, hogy a fentebb kimutatott újabb befektetési tőkét amortizálja, amit azonban elvárni nem lehet, mert a városnak ez esetben a fenti tőke amortizálására husz éven keresztül, évenként körülbelül 35140 korona törlesztési összeget kellene fizetnie, mely kötelezettség elvállalása esetében a város légszercsővel jelenleg nem világitott részeinek légszercsővilágitása évenként következő kiadásba kerülne:

1200 új lámpa világitása a második időszakbeli ár mellett lámpánként és évenként 34 kor. 20 fillt számítva évi	41.288
koronába kerülend, a fentebb kimutatott évi törlesztést	35.140
koronát hozzáadva összesen	76.428
koronába kerülne.	

b) Ha — mit elképzelni sem birunk — a város a jelenleg köljajjal világitott városrészek légszercsővilágitása érdekében ily nagy áldozatra elhatározná magát, az esetre biztosítani kellene minket az iránt, hogy 20 éven át másnemű világitás bevezetnie nem fog, mert a város ellenkező esetben köteles lenne a fentebb kimu-

tatott befektetési tőkét a még hátraleendő idő irányában nekünk megtéríteni.

Ezen okokért azon óhaj, hogy a légszercsővilágitás az egész város területére kiterjesztésék, sem a mi, sem Nagyvárad város költségén nem teljesíthető.

A tisztelt bizottság a felsorolt és légszercsővel világitandó új utcák összhosszát 7739 méterre teszi, — a mi utánmérésünk szerint az ujonnan berendezendő utcák hossza összesen — a Kapuczinus-utcza meghosszabbítási vonalát, a Muzeum-utcza egy részét és a Jakab Mihály-utczát, melyek légszercsővel már ellátva vannak, — ide sem számítva 9230 métert teszen ki.

Ezen pontra nézve azonban az a szerény nézetünk, hogy miután a városi tvhatóság a fentebb meg nem nevezett városrészeket villamvilágitással kívánja ellátatni, e villamvilágitási körzetbe igen célszerűen bevonhatók lehetnének az elősorolt legtöbb mellékutcák is, úgy hogy légszercsővel csak a gázal megvilágitott utcák meghosszabbított részei s az ezekkel közvetlenül összekötött utcák lennének világitandók.

Ez utóbbi részek a jelenlegi gázcsőhálózatnak meghosszabbítását mintegy 2000' méternyi hosszban igényelnék s e tekintetben ezennel készeknek nyilatkozunk a kétezer méternyi gázcsőhálózati meghosszabbítást összes berendezéseivel és mellékvezetékeivel együtt a magunk költségén — a befektetendő tőkének a város által való amortizáltatási igény nélkül — eszközölni.

Az eddigi szerződéses viszony további fenntartása érdekében hozandó áldozatunk következő összegekre rugnak:

2000 méter főcsőhálózat 8 koronával számítva hossz méterét kiteszen 16 000 kor.

50 lángra kartartókkal, oszlopokkal esetleg vaskandelaberekkel és a mellékvezetékekkel (Zuleitung) lámpánként 110 kor. számítva 5.500 kor.

és így összesen 21.500 koronát tesz ki azon összeg, melyet áldozni készek vagyunk.

Ha azonban a városi törvényhatóság ragaszkodnék azon akaratához, hogy a 2-ik pontban felsorolt összes utcák légszercsővilágitásra rendeztessenek be: akkor az általunk fentebb felajánlott 2000 méteren felüli részeknek költségei az első kérdésre adott feleletünk értelmében a város által lennének amortizálандók.

A villanyvilágitás tárgyában, mihelyt a Tekintetes Tanács a szükséges adatokat velünk közlende, hogy ezek alapján számításunkat megtehessük, ajánlatunkat egy későbbi beadványunkban eszközölni, el nem mulasztandjuk.

Nagyon helyes lenne, hogy a főbb utcákon és tereken a lámpák közötti távolság legfeljebb 30 méter lenne; csak hogy az a változtatás újabb mellékvezetékek készítését, de a meglevő lámpáknak legalább 50-nel való szaporítását vonná maga után, a mi ismét 27250 korona költséget okozna, amelyet a városnak kellene viselni; ezenkívül az évi világitási költségek is a jelenlegi körzetben és az olcsább árak mellett 50 új lámpánál — évenként és lámpánként 34 kor. 40 fillért számítva — 1720 koronával megszapornának.

Ez okból mi azon a véleményen vagyunk, hogy ha az összes lámpák Auer-éggel láttatnának el, a jelenlegi távolság kisebbitését mellőzni lehetne; ezenkívül lehetne a villanyvilágitás berendezése esetében intensivebb világitást oly módon és nem nagy költséggel elérni, ha némely helyen, különösen az utcák keresztezésénél, villamos ivlámpák alkalmaztatnának.

Ösztölkünk annak helyességét, hogy mindenütt Auer-láng legyen, sőt a 4. pontra adott választásunkban magunk is javasoltuk; ami azonban az ezzel járó kiadásokat illeti: alább fogjuk kifejteni.

Semmi ellenvetésünk nincs az ellen, hogy ott, hol ez idő szerint gázvilágitás van, vagy jövőre alkalmaztatni fog, a város kívánatára a gáz mellett villanyvilágitás is alkalmaztassék; azonban a 12. pontra már bevezetésileg kifejett okokból csak azon esetre, ha a villanyvilá-

Jézus Szentséges Szívének kívánja szentelni.

b) Éjféltől az egyházmegye összes harangjai szóljanak és

c) a fentebb hivatolt decretumok értelmében éjféltől, 12 óra után és nem előbb, mindenütt és pedig a székesegyházban és az önálló lelkészszéggel bíró egyházakban kötelezőleg, Szentségkítéssel egyetlen ünnepélyes vagy alapos okból csendes mise tartassék de festo in Circumcisione Domini et Octava Nativitatis Domini; mely alkalommal különös kegyelemből a hívek áldozhatnak is a megtartandók megtartása mellett.

d) Az éjféli szent misét a Szentségkítétel után ünnepélyes «Veni Sancte» előzze meg. A sz. mise végén Szentségbetétel előtt a Szentséges Szívhez a felajánló ima ismét elmondandó.

e) A hol csak egy pap van, nehogy az éjféli sz. misére meg nem jelenhető hívek új év napján sz. mise nélkül maradjanak, — mint a múlt évben, ezuttal is, — XIII. Leó pápa Ó szentségétől 1897. január 12-én öt évre nyert hatalmunk erejénél fogva binandi facultással látjuk el a megtartandók megtartása mellett az illető papot; valamint ott is, a hol bár több pap van, de a binandi facultas nélkül új év napján valamely kötelező sz. mise elmaradna.

f) Mindazon keresztény hívek, kik méltó képpen meggyónnak és megáldoznak, teljes búcsut nyerhetnek, ha a nyilvános imádságra kitett legméltóságosabb Oltári Szentség előtt a f. hó 31-iki éjféltől jövő január hó 1-én délig terjedő időközben egy szabadon választott egész órát ájtatos imádságban töltenek Ó szentsége szándékára is imádkozván.

Ezen teljes búcsú elnyerhetése végett egyházmegyénk körülményeire tekintettel a Szentségkítételeket illetőleg akként intézkedem, hogy éjjel csak az éjféli ájtatoság tartama alatt legyen kitéve az Oltári Szentség egy egész óráig.

Új év napján reggel 6 órától kezdve egész déli 12 óráig legyen kitéve mindennütt, a hol a folytonos imádság kellő számú hívek részéről biztosítva van. Ennélfogva az illető lelkész urak belátására és lelkiismeretére bízom, hogy a délelőtti Szentségkítétel- és betétel, avagy mind kettő időpontjának a helyi viszonyok által indokolt változtatásával a Szentségkítétel időtartamát megrövidíthessék.

g) Éjféltől egész délig, vagyis egyfolytában az egész 12 órán át csak oly szent helyeken, pl. zárdákban, engedélyezem a Szentségkítételt, hol éjjel idegeneknek — kik között a Szentség-imádság zavarók, vagy megszenteltelenítők is találkozhatnak, — beférkőzése ki van zárva.

h) Az óesztendei, vagy új évi szent beszédekben igen ajánlom Szentséges Atyánk magasztos körlevelének »De Jesu Christo Redemptore« a hívekhez alkalmazott felhasználását.

Budapesten, az országgyűlés alatt, 1900 december 7.

Lőrincz,

bibornok püspök.

UJDONSAGOK.

* **Ünnepélyes beiktatás.** A napokban megemlékeztünk arról, hogy *Nogáll* László plebános, b. e. dr. *Nogáll* János fsz. püspök unokaöccse, tiszaföldvári r. kath. plebánossá neveztetett ki. A kiváló lelkész ünnepélyes kánoni beiktatása holnap, december hó 20-án délelőtt 10 órakor lesz a tiszaföldvári templomban.

* **A megyenagy napja.** Biharvármegye ma, szerdán délelőtt tartja téli közgyűlését. Nagyobb fontosságú ügy alig kerül elő, de azért olyan hosszú a tárgysorozat, hogy két napig fog tartani a közgyűlés. A tárgysorozatba pár száz ügyet vettek fel.

* **Ajándék Szent Antal kenyérre Moszkvából.** *Dencs* János tb. kanonok esperes-plebános tegnap levelet kapott Moszkvából, melyben 10 rubelt küldött egy ott lakó a Szt. Antal kenyérére. Ebből is kitűnik, hogy mennyire szereti és gondoskodik Szt. Antal az ő szegényeiről.

* **Letört bimbó.** Öszinte részvétellel értesülünk az érzékeny gyászról, mely közszeretben álló főispánunkat, dr. *Beöthy* Lászlót és nejét sujtotta legkisebb gyermekük elhunytával. Az alig két hetes kis leányka tegnap-költözött el társaihoz, a többi angyalok közzé. Temetése ma lesz. A város és megye egész intelligens közönsége osztozik a kiváló család mély fájdalomában.

* **Új állami állatorvosok Biharvármegyében.** A m. kir. földművelésügyi miniszter *Csányi* Imre áll. állatorvost Nagyváradra a IX. fiz. osztály harmadik fokozatában, *Székely* Andor B.-Ujfaluba, *Mados* Mihályt Szalontára, *Lintner* Tivadart Beélre, *Alexander* Lajost Nagyváradra a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába, *Grünbaum* Miksát Belényesre, a XI. fiz. osztály 1-ső fokozatába, *Tózsér* Gézárt Ér-Mihályfalvára, *Schwartz* Frigyeszt Székelyhidra, *Mészoly* Lászlót M.-Keresztesre a XI. fiz. osztály 2-ik fokozatába, *Lintner* Kálmánt Szalárdra, *Cinter* Akost Tenkére, *Weisz* Armin M.-Csékére, *Ungár* Vilmost Elsdre, *Kondács* Sámuel Derec kére, *Strauser* Aront Cséffára, *Magyari* András B.-Tordára a XI. fiz. osztály 3-ik fokozatába, kir. állami állatorvosokká nevezte ki.

* **Elhunyt esperes-plebános.** A nagyváradi gör. kath. egyháznak mély gyásza van. *Mihucz* Péter v.-olaszi-i gör. kath. esperes-plebános hétfőn este 7 órakor meghalt. Az elhunyt 48-ban mint honvéd szolgálta a magyar baza szent ügyét; később hosszabb ideig volt a belényesi főgimnázium kiérdemült igazgatója. A nagyváradi Kath. Körnek alapítása óta buzgó tagja volt. Az egyházmegye papsága általában tisztelte, szerette a nyájas modoru agastyánt. Halálát hosszabb és kínos betegség előzte meg. Temetése ma szerdán, december 19-én délután 3 órakor lesz a sztaroveszky-utcza gör. kath. plebániá-lakból. — A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják főtisztelendő *Mihucz Péter* cz. főesperes, a belényesi főgymn. kiérd. igazgatója, sz.-széki ülnök egyházmegyei számvéviségi tag, nagyváradi olasz-i gör. szert. kath. esperes-plebánosnak élete 71-ik, áldozópapságának 44-ik évében hosszas szenvedés és az utolsó szentségek ájtatos felvétele után december hó 17-én bekövetkezett csendes elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. évi december hó 19-én d. u. 2¹/₂ órakor fognak a nagyváradi-olasz-i temetőben örök nyugalomra tételni. Nagyvárad, 1900. december hó 18-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Bozontai Erzsébet mint neje. *Mihucz* Mária f. Domian mint nővére, fiaival és leányaival mint unokákkal Erdélyi Paula

és Gizella mint unokák, Bozontai József mint sógora, Boros István ilbai lelkész özvegye fiaival és leányaival mint unokákkal.

* **Pályázat a görbedi plebániára.** A *Liszt* Imre volt plebános nyugalomba lépésével megüresedett és a nagyváradi l. szert. székesegyházi nagyprépostság kegyurasága alá tartozó görbedi plebániái javadalomra 1901. évi január 15-ig bezárólag pályázatot hirdet a bibornok püspök ő Eminentijára. A kik e pályázatban részt venni kívánnak és képesítve, mélt. s főtiszt. *Vinkler* József v. püspök, püspöki helynök és nagyprépost urhoz, mint kegyurhoz intézett kérvényeiket a kitűzött határidőben terjeszszék fel a bibornok-püspök ő Excellenzciájához.

* **A szabadelvű párt gyűlése.** Biharvármegye mai, szerdai közgyűléséből táviratilag fogja üdvözölni *Tisza* Kálmánt születésének hetvenedik évfordulóján. A vármegye szabadelvű pártjának tegnapi értekezletén jelzette ezt a párt elnöke Szabó József, a ki bejelentette, hogy az üdvözlésre vonatkozólag Szunyogh Péter alispán tesz indítványt a holnapi közgyűlésen. A párt értekezletén ezenkívül szóba kerültek a közgyűlés tárgyai is, amelyek közül alig van, ami érdeklődést keltene.

* **Új postabélyegek.** A korona pénzértékének megfelelő tagozatokban eddig kibocsátott posta-táviradai értékjegyeken kívül még husz (20) és harminczöt (35) fillér, továbbá két (2) és öt (5) koronás értékjegyek hozatnak forgalomba. Ezek közül az 5 koronás értékjegyek — melyek főképp a magasabb díj alá eső csomag és pénzküldemények bérmentesítésére szolgálnak — csakis kincstári hivataloknak adhatnak ki. A jelenleg forgalomban lévő három (3) koronás értékjegyek érvényessége ellenben 1901. évi márczius hó 31-ével megszűnik. Ezen időn túl a közönség a 3 koronás értékjegyeket — ha azok valódiak, épek és használatlanok — 1901. évi június hó 30-ig bezárólag a posta (távirad) hivataloknál a bemutató által kívánt megfelelő értékű más frankójegyekre cserélheti be. 1901. évi július hó 1-től azonban 3 koronás frankójegyek becserélésre sem fogadtatnak el. *Schöpflin* s. k.

* **Akczió a kivándoroltak érdekében.** *Szabó* István, a győr-szigeti választókerület országgyűlési képviselője Budapesten üdvös akcziót indított a hazakivándorolt kivándoroltak ingyenes hazaszállítása érdekében. Az üdvös eszme kétségkívül hamarosan valóra válik, mert hiszen ezer meg ezer nyomorgó honfitársunkról van szó.

* **Veress János temetése.** Tegnap délelőtt nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra néhai *Veress* János nyugalmazott törvényszéki bírót, volt 48-as főhadnagyot. A kir. törvényszék birói karán kívül ott voltak dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Rácz* Mihály, *Rutter* Emil, *Mütter* Ferencz, *Stark* Gyula, *Darvassy* Lajos stb. A gyászszertartást *Laurán* Ágoston gör. kath. püspöki helynök végezte segédlettel. A koporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúk.

* **Helyreigazítás.** A »Nagyváradi-velencei földművelők köre« december hó 1-én tartott báljának föltűzfizetési sorából hiányos közlés folytán kimaradt *Gabriely* Lajos ur 2 korona adománya, melyért a választmány nevében szintén köszönetet mond, Nagyvárad, 1900. december 17. *Magdits* Károly, egyesületi jegyző.

* **Felolvasó est.** A Budapesti Katolikus Kör e hónap 19-én, szerdán este 6 órakor tartja hatvanharmadik felolvasó estélyét a kör disztermében. Tárgysorozat: 1. A magyarországi egyházi építészetről, *Pasteiner* Gyula dr. egyetemi tanár. 2. Szavaltat: *Jászai* Mari urnő. 3. Humoreszk: *Rákosi* Viktor (*Sipulusz*.)

* **A népszámláló biztosok kioktatása.** Dr. Szolcsányi Hugó jogtanár tegnap d. u. a városháza nagytermében a népszámláló biztosok előtt előadást tartott. Az előadáson a 85 számláló biztosnak csak fele jelent meg, — pedig a népszámlálás olyan komplikált, hogy az utasítás most másodszeri magyarázat után is nehezen érthető meg. 4-féle statisztikai lapot kell kitölteni; az első a számlálólap, a mely minden egyes állampolgárról kitöltendő; csupán azokról nem, a kik 1900. december hó 31-én éjféltől után születtek, (ezek a népszámlálásra nézve meghaltak) ellenben azok, akik 1900. december 31-én éjféltől meghaltak, azok felveendő, (ezek a népszámlálásra nézve élnek) 20 főkérdés és valami 46-féle mellékkérdésre kell itt megfelelni; a másik a házi gyűjtő iv melyet minden épületről külön kell felvenni; ezen két lapnak a kitöltése a családok, illetőleg a háztulajdonosok kötelessége, a számláló biztosok a községi gyűjtőivet és a járási összeíró ivet töltik csak ki. Ezeknek a kezelését magyarázza meg Szolcsányi jogtanár hosszu 2 és fél órai élvezetes előadásban. Az értekezletet dr. Bulyovszky József polgármester nyitotta meg és kérte a kinevezetteket munkájuk lelkiismeretes hazafias módon eszközözendő teljesítésére. Ugy az előadót, mint a polgármestert az ülés végén lelkesen megéljenzették.

* **A közkórház karácsonya.** A biharmegyei közkórház betegeinek a különböző osztályokon ez idén is állítanak karácsonyfákat. De a szegény betegeknek jól esnek egy-egy ajándék is, miért is e célra könyörületessé szívek akár pénzadományt, akár ajándékot, de lehetőleg ne ételnevet, a kórház gondnokához sziveskedjenek küldeni.

* **Halálozás.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak úgy a maguk, mint számos rokon nevében megtört szívvel jelentik forrón szeretett leányuknak Meskó Gizella, volt nagyrákóczi tanítónőnek hosszas, kínos betegség folytán, a haláluk szentségeinek átadás felvétele után, életének 22-ik évében f. hó 18-án, délelőtt bekövetkezett szomorú halálát. A megboldogultnak holttestét, a feltámadás vigasztaló reményében, decz. 20-án, délután 2 órakor viszik a gör. kath. anyaszentegyház szertartása szerint nyugvóra, a halottas házból Apolló-utca 7*9. sz. a. nagyváradi-olaszi-i temetőbe. Az engesztelő szent mise-áldozatot, az Istenéhez költözött lelke üdvéért f. hó 21-én, pénteken reggel 8 órakor mutatják be a nagyváradi g. kath. ruthén templomban. Nagyváradon, 1900. december 18-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Meskó János nyug. tanító és neje Hadzsega Terézia az elhunyt szülői. Meskó Viktor kir. bírói hivatalnok, Meskó László tanító, Meskó Erzsébet, Meskó Irma az elhunyt testvérei. Hadzsega Mihály körjegyző, özv. Hadzsega Mária, Hadzsega Mariska férj. Tegze Lászlóné, Hadzsega Julia az elhunyt nagybátyja és nagynőjei. Megdinecz Antal tanító, Hegedüs László tanító, Tegze András tanító, Tegze Mihály tanító-jelölt, Kobály Bazil tanító, az elhunyt unokatestvérei.

* **A kiskereskedők tea-estélye** ma, szerdán este lesz a Zólfában. A mar közölt műsor érdekessége és a cél, hogy a belépő-díjsegélyalapja javára fog fordítani, előreláthatólag nagy érdeklődést idéznek elő. Az estélyen a tagokon családjaikon kívül csak a kereskedő ifjak köre hivatalos, mert a estélyt a rendezőség egészen családi jellegűvé akarja tenni. Tagok által meghívott s előre bejelentett vendégeket azonban szívesen lát. Az estély pontban 8 órakor kezdődik.

* **Tigrisvadászat az utcán.** Óriási volt a rémület tegnap Oberhollárumban. A helység lakosságát tegnap egy tigris ejtette halálos rémületbe. A tigris a városban letelepedett állatseregletből szabadult ki s vad bömböléssel száguldott végig az utcákon s eltűnt a horni erdőben. Nehány óra múlva Eggenburg község

utcáin jelent meg a fenevad rettentő rémületet kelteve. A községi lakosság kevés kivétellel a pinczébe bujt. Azonban akadt néhány bátor ember, akik fegyvert ragadtak s a fenevadat üldözőbe vették. Nehány jól irányzott lövés megölte a tigrist.

* **A tanyai rablókat elfogták.** A Debreczen határában fekvő tanyákat már hónapok óta ismeretlen tettesek a legvakmerőbb módon állandóan fosztogatták és nagy pusztítást vittek véghez a baromfiakban. A rendőrség, daczára az erélyes nyomozásnak, sokáig nem birt a nyomukra akadni. Végre Mille Pál rendőrfogalmazó Magyar Imre lovasrendőr őrparancsnok segítségével kinyomozta s ez által egy nagyobb szabású betörő-banda gazdálkodásának végét vetett, mely Tépe határáról Debreczenig garázdálkodott. A lopott baromfiakkal az egyik tolvaj felesége, Asztalos Imréné rendszeren Debreczenbe jött és itt eladta, utóbb azonban rajta vesztett Asztalosékon kívül még elfogtak egy Siteri János nevű m.-pályi-i embert, aki szintén tagja volt a bandának.

Megtámadott rendőr.

— Egy elfogott betörő. —

Nagyvárad, decz. 18.

Fiatal, de megrögzött betörőt kerített ma hajnalban kézre a rendőrség. Tóth László 16 éves hegyköznajki illetőségű suhancz ez, a ki eddig saját bevallása szerint 20 helyen lopott. Vakmerőségét jellemzi az, hogy a rendőrré, ki elfogta, kétszer rálőtt. Az eset lefolyása a következő:

Benedek Béni közrendőr, a ki az éjjel a Bémer-téren tartott szolgálatot, úgy fél 4 óra tájban észrevette, hogy egy gyanus alak 3 libával a hóna alatt surran keresztül a téren. A mint azonban a gazember észrevette, hogy figyelik, elrejtőzött a tér egy sötét zugában. A rendőr azonban nem vesztette el szem elől, hanem utánna ment, s felszólította igazolásra. A suhancz feleletül revolvért huzott ki a zsebéből, s kétszer rálőtt a rendőrré. Az egyik lövés nem talált, a második golyó azonban mellének ment. A vastag kabát és a szolgálati zsebkönyv elvették a golyó erejét, úgy, hogy a rendőr csak kisebb sérülést szenvedett.

A lövés zajára elősietett emberekkel aztán sikerült lefogni a gonosztevőt s a rendőrségre bezállítani, hol sok faggatás után elmondta, hogy a libákat, melyeket nála találtak, Klein Sámuel várad-velencei férfiszabó udvaráról lopta el. Megvallotta, hogy egy szervezett bandának a tagja, megnevezve társainul Szabó István, Mester Lajos és Hosszu János csavargókat, a kiket különben keresnek.

Hosszas vallatás után bevallotta, hogy rövid egy hónap alatt hol és mit lopott. Lőrincz Mártonné, Kovács hentes, Klein Sámuel, Sipos Árpád, dr. Hoványi Ferencz, Roziinger M., Grósz Jónás, Kila Jánosné, Mogyorósi Ferencz, Vas József, Draveczky Mihály nagyváradi lakosok udvaráról lopott éjjelenként, különösen baromfiakat. S végül még a nagyvásárban is lopott a múlt héten 4 pár csizmát.

A rendőrségnél a megrögzött suhanczot tovább vallatják, mivel nagyon valószínű, hogy még számos tolvajlása fog sülni.

Igazságszolgáltatás.

* **A huszárkáplár szerelme.** Laszkovátly Jenő az 1898. év folyamán — mint huszárkáplár ismeretséget kötött Rotter Herminával, egy szép barna zsidólánnyal. A csinos természetű huszárkáplár, aki már akkor — 1898. évben — az utolsó évét szolgálta a katonaságnál, házasságot ígért a vagyonos leánynak.

Ezen ígérete révén aztán 1898. év végéig lapránként mintegy 2000 frtot kért a leánytól, aki ezt meg is adta azzal, hogy csak egymáséi lehessenek. A sors azonban másként határozott. Laszkovátly, alig hogy elhagyta a Ferencz József lovassági kaszárnját, hazament Tenkére s egészen megfeledkezett régi szerelméről. Rotter Hermina erre 1898. évben december hóban leutazott Tenkére s akkor tudta csak meg, hogy Laszkovátly már vőlegény, de nem az övé, hanem egy más leányé. A családott leány erre csalásért jelentette fel egykori udvarlóját, aki mint segédjegyző működött Tenkén.

Ma volt ez ügyben a főtárgyalás Agorasztó bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlott csak annyit ismert be, hogy Rotter Herminával még mint katona kötött ismeretséget s ezen a réven a leány neki mintegy 150 frtot adott kölcsön. Ezzel szemben a panaszos leány tanukra és bizonyítékokra hivatkozva vallotta, hogy Laszkovátly nemcsak hogy házasságot ígért neki, de még jeggyűrűt is vett neki az eljegyzés symboluma gyanánt. Ő csak mintegy 8 nappal ezelőtt tudta meg, hogy Laszkovátly megnősült. Elvette egy szegény dijnoknak a leányát csak azért, hogy a leány nagybátyjának — aki szolgabíró — protekciója révén jegyző lehessen. Majd a pénzügyi oldalait ismertette a Laszkovátlyval való viszonyának. Minden öt napban küldött neki 50—60 frtot azzal, hogy ezt spórolja össze Laszkovátly, hogy 1800 forintjuk legyen, amelylyel majd üzletet nyitottak volna. E helyett azonban a vádlott az általa küldött pénzen uraskodni kezdett. Lovat tartott, kerékpárt vett s kosztümekeket csináltatott, lumpolt és kártyázott folytonosan.

— Micsoda ürügygel kért először öntől pénzt?

— Azt mondta, — akkor még katona volt, hogy valami hiány fordult elő, amelyet neki kell megtéríteni. Ha nem tudja, brigádba kerül s lehallanak a csillagjai.

Rogojda Lászlóné, kazánkovács neje szintén tudja, hogy Rotter Hermina többször küldött pénzt Laszkovátlynak. Ezeket a küldeményeket mindig ő vitte a postára.

Roykó Gáborné mozdonyfűtő neje szintén igazolja, hogy Laszkovátly kapott pénzt Rotter Herminától. Egy ízben az ő nevére küldött Laszkovátly egy expresslevelet, amely azonban Rotter Herminának volt szánva, ő felbontotta a levelet s elolvasta. Laszkovátly 65 frtot kért abban vizsgadíjra.

— Hogy szolgáltotta ebben a levélben Laszkovátly Rotter Herminát?

— Drága Herminám, egyetlen kis feleségem.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Hodászy altágyész vádjára a törvényszék Laszkovátly Jenőt család büntetteért 7 havi börtönre és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az összes felek felebbezték.

TANUGY.

Tanítóképzői magán-vizsgálat. A nagyváradi kir. r. kath. tanítóképzőnél az engedélyt nyert magántanulók 1901. január 3-án (d. e. 8) tehetnek osztályvizsgálatot. Jelentkezés: 1901. január 2-ig. Az igazgatóság.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Gyurkovics leányok.
Szerda: Gyurkovics leányok.
Csütörtök: Mozdó fényképek.
Péntek: Sulamith.
Szombat: Sulamith.

d. u. Csókon szerzett vőlegény.
Vasárnap: este. Igmándi kispap.

Kornevillei harangok.

Plauquette bájos zenéjü operettje, a romantikus operett-irodalom remeke került tegnap színpadra. El nem évülő, szép alkotás ez,

melyet mesteri hangszerelés jellemez, a milyet a jelen operett irodalom vajmi kevés esetben produkál.

Szilágyi (Gáspár haszonbérő) játékában kifogásolni való nem volt, az örülési jelenetben a kapzsi féltékenységet hűen juttatta kifejezésre egy arczjátékában, mint mozdulataiban. Ének-számai azonban a III-ik felvonást kivéve, kevésbé sikerültek.

Balláné (Szerpolette) szerepét temperamentummal játszotta, énekét többször megtapsolták. Dicséretet érdemelnek **Pintér** (Henri márk) és **Kalmár** (Greniheur), kik szép hangjukat sikerrel juttatták érvényre, a miért sok tapsban volt részük.

Lányi Edithet (Germaine) kis terjedelmű hangja akadályozta, hogy a gyönyörű melódiákkal hatást érjen el. **Bérczy** Gyula a bíró szerepében tűnt ki komikumával. A zenekar az ütenyeket jobban betarthatná. **M—s A—r.**

A mai előadás. Ma este a szezonban másodszer került színre Herczegh Ferencz bájos vigjátéka, a Gyurkovics leányok régi szerep-estésében.

Mozgó fényképek. Balla Kálmán haza érkeztén egy heti távolléte után, ma lép föl a Gyurkovics leányokban, holnap pedig a **Mozgó fényképek** című vigjáték főszerepét játssza. A **Mozgó fényképek**, mely a Vigszínház repertoárjának alkotja kedvelt darabját, a drámai személyzet elsőrendű tagjaival kerül színre.

A Sulamith reprise. Hetek óta való-ságos lázzal készül a színház énekes személy-zete a színházi hét nagyérdékü eseményére: a ritka nagy sikereket aratott **Sulamith** repri-zére. Pénteken és szombaton kerül előadásra a gyönyörű muzsikájú énekes játék, melynek színrehozására rendkívüli gondot fordít az igaz-gatóság. Mondhatni jelentékeny áldozatokba ke-rül a darab szokatlan pompával való kiállításá. A pazar fényű díszletek a színház festő műter-mében készültek, s nagy dicséretére válnak Helvig festőnek, aki hetek óta ugyszólván éjt-napot egybe egyesítve dolgozott a pompázatos dekorációkon. Teljesen új, meglepően szép kosztümök is készültek, a melyeknek nagy ré-szét külföldön kellett az igazgatóságnak besze-reznie. A jelekből következtetve ritka élvezetet fog nyújtani az előadás, melynek szereplői a társulat elsőrangú tagjaiból telnek ki. **Székelly** Anna, **Forrai** Ferike, **Pintér** Imre, s az összes komikusok: **Nyáray** Antal, **Szilágyi** Dezső, **Bérczy** Gyula és **Füredi** József vesznek részt az érdekes előadásban, melyet **Somogyi** igaz-gató maga fog rendezni.

TAVIRATOK.

A „Gneisenau“ katasztrófája.

London, decz. 18. A Reuter-ügynök-ség jelenti Maltából: A Pioneer czirkáló-hajó Malagába ment, hogy részt vegyen a mentőmunkálatokban.

Egy másik madridi távirat szerint a malagai prefektus jelentése szerint Gnei-senau katasztrófájánál 35 tengerész vesz-tette életét. (M. T. I.)

Előrenyomuló búr csapat.

Fokváros, decz. 18. Ide érkezett táviratok szerint egy 700 főnyi búr csapat Aliwalnorthnál benyomult Fokföldre és az Albert-Junction délre eső Knapdaalig ért. (M. T. I.)

Tizszeres rablógyilkosság.

Budapest, decz. 18. (Saját tud. táv.) **Witelskiből** telegrafálják, hogy ott tegnap éjjel még eddig ismeretlen rablók **Abra-movicz** Gábor gazdag zsidónak a laká-sára behatoltak és őt, feleségét, öt gyermekét és három cselédjét megölték, az értékes dolgokat pedig elrabolták. Az-után a házat felgyújtották, mely teljesen leégett.

Lelőtt vadorzó.

Szász-kabánya, decz. 18. (Saj. tud. táv.) Tegnap este vadorzók támadták meg **Chriden** János főerdészt, ki két erdőőr-vel járt az erdőn. Hosszu tusa fejlődött ki, közöttük a melyben az egyik vadorzó halálát lelte.

Leánygyilkos márk.

Verona, decz. 18. (Saját tud. táv.) A tavaszon egy Iscelina Connti nevű uri leány holttestét darabokra vagdalva lel-ték meg a folyó parton. A gyilkos tett elkövetésével **Trivulzio** márk, főhadna-gyot gyanúsították, s ennek alapján le is tartóztatták. Később azonban szabad lábra helyezték. Mint egyik veronai szociálista lap most írja, a gyilkos tényleg a márk, kinek a tett végrehajtásában több tiszt-társa segédkezett. A dolog fejleményeit nagy izgalommal várják.

A kínai udvar visszatérése.

London, decz. 18. A Daily Newsnak je-lentik Sanghaiból tegnapi kelettel: Seng taotáj közölte a konzullal, hogy a kínai udvar elha-tározta, hogy addig nem tér vissza Pekingbe, míg a békét meg nem kötik. (M. T. I.)

Öngyilkos dzsidás önkéntes.

Lemberg, decz. 18. (Saját tud. táv.) **Bruniczki** Eusztak báró dzsidás önkén-tes, egy dussgazdag gyárosnak a fia főbe-lötte magát, mert szemére vetették, hogy gyermekkorában egy portás arczul verte.

Angol üdvözlét a czárnak.

London, december 18. A Royal Society Club-ban tegnap disztrakoma volt. A vendégek között volt Tetisov orosz pénzügyi ügynök, a ki a Miklós czárna mondott pohárköszöntőre válaszoiva azt mondta, hogy mint az orosz és az angol kereskedővilág közvetítője a legna-gyobb örömmel veszi tudomásul az orosz czár iránt nyilvánított rokonszenvet, annál inkább, mert alkalma nyílik konstatálnia az orosz és az angol kereskedővilág között lassanként ki-fejlődő szives egyetértés őszinteségét. Ez az egyetértés nem véletlen dolog, sőt tartósan ígérkezik. — A beszéd után a czárnak üdvözlő táviratot küldtek, a melyben azt kívánják, hogy felgyógyulása kedvező előjel legyen az Orosz-ország és Anglia közötti viszonyra nézve. (Ma-gyar T. I.)

NYILTÉR.

Uj tekeasztalok!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, mélyen tisztelt vendégeim és jó ismerőseimnek hecses tudomására hozni, hogy kávéházamban az osztrák-magyar monarchia első és legnagyobb Billiard-gyárából (Seifert H. és fiai cs. és kir. udvari szállító czégtől) két szép, modern és jóságában utólrhetlen carambol tekeasztalt állítottam fel.

— **A billiardozás ára:** —
nappal egynegyedóránként 8 kr,
este pedig negyedóránként 13 kr.

Egyidejűleg bátor vagyok közhírré tenni hogy kávéházamban **mai naptól kezdve** egy a kávé, valamint az összes kávéházi cik-keknek árát lejjebb szállítottam.

Megjegyzem, hogy kávéházamat a téli idő-szak miatt renoválni nem tudom, — tavasszal azonban azt teljesen át fogom alakíttatni.

Nagyvárad, 1900. évi decz. 19.

Kiváló tisztelettel:

Klein Miksa,

a „Fekete Sas“ kávéház tulajdonosa.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 66.

Idénybérlet 64 sz.

Nagyváradon, szerdán, 1900. decz. 19-én

Gyurkovics leányok.

Vigjáték.

S Z E M É L Y E K :

Gyurkovicsné — — — —	Benkő Jolán
Katalin leánya — — — —	P. Szép Olga
Sári > — — — —	E. Kovács Mariska
Ella > — — — —	Batizfalvi
Miczi > — — — —	Szohner Olga
Terka > — — — —	Helvig Mariska
Liza > — — — —	Veszler Juliska
Klári > — — — —	Somogyi Béla
Radványi ezredes — — — —	Peterdy Sándor

Színházi látesövek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, decz. 20-án:

Mozgó fényképek.

Vigjáték.

KOZGAZDASAG.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése

A Magyar Gazdaszövetség vasárnap tar-totta rendes évi közgyűlését a Köztelek nagy-termében. A gyűlésen nagy számban jelentek meg úgy a fővárosi mint a vidéki tagok. A gyű-lést 10-kor nyitották meg. **Károlyi** Sándor gróf elnök mindenkéltől vázolta azokat a felada-tokat, melyeket a Gazdaszövetség maga elé tűzött s arra a következtetésre jut, hogy a mostani állapotok szanállására csak enegrikus fellé-péssel lehet eljutni. Feladat tehát kifejleszteni az összetartozandóság érzetét és szervezkedni. A Gazdaszövetség működésének is ez volt eddig az iránya, s a jövőben is kell, hogy ez legyen. Foglalkozni kell mindazon bajok szanálásával, ami a kivándorlást, a földbirtoknak s az iparos-nak károsodását idézik elő. Ilyenek első sorban az uzsora, tisztességtelen verseny.

Az elnök szavait viharos éljenzés követte, melynek csillapultáival **Bernát** István a szövet-ség ügyvivője terjesztette elő évi jelentését. A szövetség a lefolyt évben akcióit indított Kodo-lányi Antal indítványára **gazdakörök alakítása** ügyében. Kiemelkedőbb pontjai voltak a szö-vetség működésének az **adóreform** kérdése, mely-lyel **Zselénski** Róbert gróf előadása alapján foglalkozott; az **idegenkéz térfoglalása** mit **Mérey** Lajos világított meg; az **erdélyi viszonyok szanálására** **Páris** Frigyes és **Jancsó** Benedek dolgozatai alapján indított akciója. Ismerteti azután a szövetség által intendált **paraszti-monografiák** ügyét.

Az ügyvezető jelentése után Balogh Ele-mér előterjeszti a szövetség zárszámadásait, melyet a közgyűlés tudomásul vett. Ezután kö-vetkeztek a választások. A közgyűlés **Ivánka** Oszkár indítványára egyhangulag újból megvá-lasztotta úgy a tisztikart, mint a kisorsolt vá-lasztmányi tagokat.

A szövetség gyűlésével kapcsolatos előadá-sok sorát **Bernát** Béla nyitotta meg, ki rész-letesen ismertette az olasz borbehozatal ügyét.

Ezután **Jeszenszky** Pál előadás ismertette az állat kivitel és húsértékesítés terén felmerült mizériákat. A legutolsó programmpont **Zselénski** Róbert gróf előadása volt a gabonavámokról. Ezután **Bernát** István dr. ügyvezető felolvasta a líptómegei gazdasági egyesület indítványát a rozs vámjának emelésére vonatkozólag. **Károlyi** Sándor gróf elnök beszélt ezután s megköszöni az előadóknak fáradozásait, egyúttal a köz-gyűlés határozataként kimondja, hogy az elő-adóknak által felvetett kérdések **vidéken tartandó**

gazdaösszejöveleteken is tárgyalassanak, hogy így a kérdésekben erős közvélemény alakulhasson.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1900. decz. hó 18-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.40—13.—. Kétszeres buza 12.40—12.—. Rozs 12.80—12.10. Arpa 11.60—11.20. Zab 10.80—10.40. Tengeri: 9.60—9.20. Borsó 34.—. Lencse 42.—. Bab 15.—. Köleskása 24.50. Burgonya 3.80. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyelisz 24.50. fehérkenyér liszt 23.50, barnakenyér liszt 20.50. széna fuvarral 5.20, szalma 1.—. Szalonna 104.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.80, 100 kiló marhahús —96, öntött gyertya —84. Lámpaolaj —82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —80. Pálinka —72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapjú —.—, magyar gyapjú —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, új bor 54.—, mész 2.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 21.—. köles 13.—. repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.20, sertéshús —96, juh-hús 64, vörös hagyma 14, fog-hagyma 36, bors 2.40, paprika 2.20, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 40, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határárak.

	Budapest, decz. 17.
Buza októberre	7.61
Buza áprilisra	7.37
Tengeri	4.81
Rozs ápr.	7.17

Zab ápr. — — — — — 5.61
Káposzta, repce, aug. — — — — —

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 17.
Osztrák hitel	671.75
Magyar hitel	680.—
Allamvasút	665.50
Rimamurányi	490.—
Magyar jelzálog	428.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. decz. 17-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	97.75
Magyar koronajárdék	92.35
Magyar vasúti kölcson aranyban 4,0%	99.50
Magyar vasúti kölcson ezüstben 2,0%	99.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	98.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.50

Italméresi jog megváltási kötvény	98.75
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	166.50
Tiszaszabályozás szept. sorsjegyek kölcson	139.50
Osztrák járadék papirban	97.75
Osztrák járadék ezüstben	97.75
Osztrák járadék aranyban	98.—
Osztrák korona járadék	98.50
Osztrák államsorsjegyek	135.—
Osztrák magyar bank részvény	16.90
Magyar hitelbankrészvény	678.50
Osztrák hitelintézet részvény	665.50
Párisi vista	95.72
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.16
Németbirodalmi márka	117.60
London vista	240.20
20 márkás arany	28.52

A szerkesztőasztal feladata:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szives figyelmét

rendkívüli nagy karácsonyi kiárusításunkra

miattal alkalmat nyújtunk tisztelt vevőinknek nem csak *divat, rövidáru, szőnyeg* és *egyéb áruink olcsó beszerzésére*, hanem alkalmat nyújtunk különösen ez idén

olcsó kelengyék bevásárlására is,

nevezetesen: *vászon és siffon női ingek, nadrágok, köntösök, szoknyák, velez (barchent), női fehérnemű, ágyneműk, asztal és kávé terítékek és egyéb kelengye cikkekben rendkívüli előnyös kiárusítást* rendezünk.

Tisztelt vevőinknek ezen hirdetésünket különös figyelmébe ajánlva, vagyunk

teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA,

Nagyvárad, Szt. László-tér 1.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.